

Nieuwe regels consumentenkrediet

In 2008 is een nieuwe Europese Richtlijn Consumentenkrediet aangenomen. Op 11 juni 2010 moest deze Richtlijn in de Nederlandse wetgeving zijn geïmplementeerd. Door de Tweede Kamer verkiezingen, en het daarbij behorende reces, is deze datum niet gehaald door de Nederlandse wetgever. Momenteel is onduidelijk wanneer de nieuwe regels wel inwerking treden, hoogstwaarschijnlijk zal dit niet eerder dan september 2010 zijn. De implementatie vindt plaats door een aanpassing van het Burgerlijk Wetboek, de Wet op het consumentenkrediet en de Wet op het financieel toezicht en de daarbij behorende lagere regelgeving. Het daartoe dienende wetsvoorstel is in maart 2010 ingediend bij de Tweede Kamer.

Bescherming van de consument

De Richtlijn beoogt twee zaken: ten eerste wil de Richtlijn bijdragen aan de goede werking van de interne markt. Ten tweede wil de Richtlijn de consument bescherming bieden bij het sluiten van kredietovereenkomsten, teneinde diens vertrouwen niet te schaden en het vrije verkeer van kredietaanbiedingen voor zowel kredietgevers als kredietnemers optimaal te laten functioneren.

Het uitgangspunt van de Richtlijn is maximale harmonisatie. Dat wil zeggen dat lidstaten geen bepalingen mogen handhaven of invoeren die afwijken van die van de richtlijn, of deze nu strenger of minder streng zijn. Ten aanzien van een aantal onderwerpen is echter aan de lidstaten een zekere mate van vrijheid gelaten.

De Richtlijn bevat regels die betrekking hebben op de relatie tussen de kredietgever en de kredietnemer, waaronder

regels inzake kredietreclame, informatieverstrekking, de beoordeling van de kredietwaardigheid en de inhoud van de kredietovereenkomst. De Richtlijn bevat daarnaast regels voor kredietbemiddelaars.

De nieuwe regels zullen niet alleen gelden voor krediet in de vorm van een lening, maar ook krediet in de vorm van uitstel van betaling of een andere soortgelijke betalingsfaciliteit. Hypothecair krediet valt echter buiten de reikwijdte van de Richtlijn. Een belangrijk verschil ten opzichte van het bestaande regime betreft de huidige uitzondering voor krediet dat binnen drie maanden moet worden terugbetaald. Het wetsvoorstel bepaalt dat de bepalingen van de Wet op het financieel toezicht inzake consumentenkrediet slechts dan niet van toepassing zijn op krediet dat binnen drie maanden moet worden afgelost, indien terzake slechts onbetekenende kosten aan de consument in rekening worden gebracht.

Hierna zal een aantal nieuwe bepalingen tengevolge van de implementatie van de Richtlijn in Nederland worden besproken. Ook zal aan de hand van een voorbeeld met betrekking tot goederenkrediet de impact op de praktijk worden geschetst.

Kredietreclame

Een kredietgever moet in reclame-uitingen voor kredietovereenkomsten (uitzonderingen daargelaten), waarin een rentevoet of cijfers omtrent de kosten van het krediet voor de consument worden vermeld, de door de Richtlijn voorgeschreven standaardinformatie opnemen. Deze informatie ziet onder meer op de debetrentevoet en de kosten. Indien de kredietgever dit niet doet, verricht hij een oneerlijke handelspraktijk. Dit kan leiden

tot schadeplichtigheid en handhaving door de toezichthouder.

Precontractuele informatie

Geruime tijd voordat de consument door een kredietovereenkomst of een aanbod wordt gebonden, verstrekt de kredietgever aan de consument de nodige informatie om verschillende aanbiedingen te kunnen vergelijken en zo een geïnformeerd besluit te kunnen nemen. Die informatie wordt op papier (of op een andere duurzame drager), verstrekt conform een standaard voorgeschreven formulier. Alle aanvullende informatie die de kredietgever aan de consument geeft, wordt verstrekt in een afzonderlijk document dat aan het standaard formulier kan worden gehecht.

Indien de overeenkomst op verzoek van de consument gesloten is met gebruikmaking van een middel voor communicatie op afstand, bijvoorbeeld via de telefoon, waardoor informatieverschaffing op bovengenoemde wijze niet mogelijk is, verstrekt de kredietgever de volledige precontractuele informatie door middel van het standaard formulier onmiddellijk na het sluiten van de kredietovereenkomst.

De verplichting een kredietprospectus beschikbaar te hebben komt vanaf het moment van inwerkingtreding van de nieuwe regelgeving te vervallen.

Kredietovereenkomst

De kredietovereenkomst wordt op papier (of een andere duurzame drager) opgesteld. Dit is een versoepeling van het huidige regime, waar nu nog in bepaalde gevallen is voorgeschreven dat een kredietovereenkomst wordt aangegaan bij een door alle partijen ondertekende

onderhandse of notariële akte.

De Richtlijn bepaalt ook de in de kredietovereenkomst op te nemen informatie, welke duidelijk en beknopt vermeld moet worden. Deze informatie ziet ondermeer op het soort krediet, de rente en andere kosten van het krediet, alsook op de rechten van de kredietnemer.

Een kredietnemer krijgt onder meer de volgende rechten. Een kredietnemer beschikt over een termijn van 14 kalenderdagen om de kredietovereenkomst zonder opgave van redenen te herroepen. Is het krediet al verstrekt dan heeft de consument 30 kalenderdagen om dit terug te betalen. Ook kunnen kredietovereenkomsten met onbepaalde looptijd op een normale wijze te allen tijde kosteloos worden beëindigd door de kredietnemer.

Indien partijen een opzegtermijn overeenkomen mag deze termijn niet langer zijn dan één maand. Ook de kredietgever kan een kredietovereenkomst voor onbepaalde tijd opzeggen, indien dit in de kredietovereenkomst is overeengekomen. De kredietgever dient daarbij een opzegtermijn in acht te nemen van tenminste twee maanden en hij zal de consument van de opzegging op de hoogte moeten stellen door een mededeling aan de consument te zenden op papier of een andere duurzame drager.

Indien de consument op grond van gemeenschapsrecht een contract voor de levering van een goed of het verrichten van een dienst heeft herroepen, is hij niet langer gebonden aan de daaraan gelieerde kredietovereenkomsten.

Voorts heeft de consument het recht om te allen tijde het krediet (geheel of gedeeltelijk) vervroegd af te lossen.

Jaarlijks kostenpercentage

Teneinde de consument in de gelegenheid te stellen om de verschillende kredietaanbiedingen met elkaar te vergelijken, is het begrip 'jaarlijks kostenpercentage' geïntroduceerd. Onder het jaarlijks kostenpercentage wordt verstaan de totale kosten van het krediet voor de consument, uitgedrukt in een percentage op jaarbasis van het totale kredietbedrag.

De implementatie van de Richtlijn consumentenkrediet betekent een aanzienlijke verandering voor de praktijk.

Het jaarlijks kostenpercentage komt in de plaats van het effectief kredietvergoedingspercentage, zoals dat tot nu toe in de Wet op het consumentenkrediet is geregeld.

Overgangsregime

Het wetsvoorstel voorziet in een overgangsregime. De nieuwe bepalingen zullen niet van toepassing zijn op kredietovereenkomsten die voor de inwerkingtreding van de wetsvoorstel zijn gesloten. Op dergelijke overeenkomsten blijft het recht zoals dat gold voor inwerkingtreding van het wetsvoorstel derhalve van toepassing. Op kredietovereenkomsten met een onbepaalde looptijd die op het tijdstip van inwerkingtreding van het wetsvoorstel reeds liepen, zal echter een aantal nieuwe bepalingen van toepassing worden. Dit betreffen bepalingen omtrent doorlopende informatieverplichtingen, de beëindiging van de overeenkomst en de overdracht van rechten.

Impact op de praktijk

Wat zijn de eventuele gevolgen voor een overeenkomst voor de levering van een goed (auto's, televisies) in het geval de consument binnen 14 kalenderdagen de kredietovereenkomst herroept?

De Richtlijn laat de beantwoording van de vraag over aan de nationale regelgeving. Naar huidig Nederlands recht zijn voor de beantwoording van deze vraag een tweetal arresten van de Hoge Raad¹ van

belang. Deze arresten betreffen het geval dat de kredietovereenkomst en de overeenkomst met de leverancier van de goederen twee afzonderlijke overeenkomsten vormen, maar tezamen een overeenkomst van huurkoop vormen in de zin van artikel 7A:1576h lid 3 BW. De verbondenheid van beide overeenkomsten kan volgens deze uitspraken meebrengen dat de ontbinding van de ene overeenkomst noodzakelijkerwijs resulteert in de ontbinding van de andere overeenkomst. Dit hangt echter af van de aard van de rechtsverhouding tussen partijen. Uitleg van die rechtsverhouding in het licht van de omstandigheden kan tot een andere conclusie leiden. Daarbij zal mede moeten worden gelet op wat partijen over een weer van elkaar mochten verwachten.

In het geval de consument de kredietovereenkomst binnen 14 dagen herroept, zal dit in beginsel beide overeenkomsten treffen, maar omstandigheden en hetgeen partijen over en weer van elkaar mochten verwachten kunnen tot een ander oordeel leiden.

Het is dan ook van belang om bij het opstellen van onder meer huurkoopovereenkomsten rekening te houden met de eventuele gevolgen van het herroepingsrecht voor de overeenkomst van levering van het goed. Zo zou in bepaalde situaties gekozen kunnen worden om de levering van bijvoorbeeld een auto op te schorten tot 14 dagen na het sluiten van de overeenkomst. In hoeverre dit haalbaar is, zal echter een commerciële afweging zijn.

Tot slot

De implementatie van de Richtlijn betekent een aanzienlijke verandering voor de praktijk. Zo zullen alle kredietverschaffers hun kredietovereenkomsten met consumenten flink moeten wijzigen. Ook zal alle precontractuele informatie, zoals brochures en websites, moeten worden aangepast.

NIENKE HOHMANN

Advocaat

T +31 (0)20 3016 408

E nienke.hohmann@cms-dsb.com

¹ 23 januari 1998, NJ 1999, 97 en HR 14 januari 2000, NJ 2000, 307